

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 7Cdo/142/2023                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 3119202651                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 19.03.2025                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Martina Valentová        |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2025:3119202651.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ V. T., Y. - S. č. XXX, 2/ M. T., Y. - S. č. XXX, 3/ R. R., Y. - S. č. XXX, zastúpení advokátkou Mgr. Silviou Kaveschánovou, Bratislava, Trnavská cesta č. 104, proti žalovanému O. A., Y. - S. č. XXX, zastúpenému advokátom JUDr. Jozefom Herbulákom, Trenčín, Brnianska 1K, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 27C/7/2019, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 22. decembra 2022 sp. zn. 17Co/36/2022, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 12. novembra 2021 č. k. 27C/7/2019-167 určil, že V. T., r. M., nar. XX. XX. XXXX, r.č. XXXXXX/XXX, trvale bytom Y. - S. č. XXX, je podielovou spoluvlastníčkou pozemku - parc. reg. C KN parc. č. XXX/X o výmere 42m<sup>2</sup>, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, k. ú. Y. - S., obec: Y. - S., okres: H., zapísanom na LV č. XXX vedenom Okresným úradom Trenčín, katastrálnym odborom s výškou spoluvlastníckeho podielu 1 k celku (výrok I.). II. výrokom určil, že spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti - pozemku - parc. reg. C KN parc. č. XXX/X o výmere 42 m<sup>2</sup>, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, k.ú. Y. - S., obec: Y. - S., okres: H., zapísaného na LV č. XXX vedenom Okresným úradom Trenčín, katastrálnym odborom s výškou spoluvlastníckeho podielu 1 k celku patrí do dedičstva po poručiťovi S. T., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX, naposledy bytom Y. - S. č. XXX. O trovách konania rozhodol tak, že žalobcovia majú spoločne a nerozdielne proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (výrok III.).

1.1. Na základe dokazovania považoval súd prvej inštancie za preukázané, že sporný pozemok sa nachádza na území, ktoré v minulosti tvorilo súčasť parcely č. XXX/X, zapísanej v pozemkovej knihe vo vložke č. XXX, kat. úz. S. Y., vo vlastníctve žalobkyne 1/ a jej nebohého manžela S. T.. Pokiaľ išlo

o nadobudnutie sporného pozemku, súd prvej inštancie zistil skutočností, ktoré sú totožné s tvrdeniami žalobcov uvedenými v žalobe. Žalobcovia preukázali v konaní genézu vlastníckeho práva k spornému pozemku až do roku 1954. Z notárskej zápisnice Štátneho notárstva v Trenčíne NXXX/XX, Nz XXX/XX zo dňa 02. 07. 1954 mal súd prvej inštancie za preukázané nadobudnutie parcely XXX/X k. ú. S. Y. PKV XXX o výmere 3.572 m<sup>2</sup> darovaním darcami: S. M. a V. M. obdarovaným: S. T. a V. T., rod. M. do podielového spoluvlastníctva s výškou podielov 1/2 k celku. Do evidencie nehnuteľností pod položkou výkazu zmien č. XXX/XX bol zapísaný geometrický plán vyhotovený v r. 1983 pod č. XXX-XXX-XXXX-XX. Týmto geometrickým plánom bola časť parc. č. XXX/X, označená ako diel č. XX o výmere 42 m<sup>2</sup>, pričlenená k parcele č. XXX/X. Parcela č. XXX/X zodpovedá pozemkovoknižnej parcele č. XXX/X. Parcela č. XXX/X bola vytvorená z parcely č. XXX/X, zapísanej na LV č. XXX v prospech právneho predchodcu žalovaného v celosti. V r. 1993 bola v evidencii nehnuteľností pod položkou výkazu zmien č. XX/XX z dôvodu odčlenenia parc. č. XXX/X z parc. č. XXX/X vykonaná oprava zápisu parc. č. XXX/X na LV č. XXX a založený LV č. XXXX na parc. č. XXX/X v prospech právneho predchodcu žalovaného. Geometrickým plánom č. XXX-XXXX-XXX-XX bola z parc. č. XXX/X odčlenená parcela č. XXX/X, ktorú nadobudol žalovaný v celosti na základe dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva evidovanej pod č. V XXXX/XX. Takto popísanou genézou je teda podľa súdu prvej inštancie preukázané, že parc. č. XXX/X v kat. úz. Y-S. o výmere 42 m<sup>2</sup>, evidovaná na LV č. XXX, predstavuje diel č. XX pôvodnej pozemkovoknižnej parcely č. XXX/X. Tento geometrický plán č. XXX-XXXX-XXX-XX podľa súdu prvej inštancie nebol podkladom žiadnej verejnej listiny ani žiadneho právneho úkonu, na základe ktorého by došlo k prevodu spoluvlastníckeho práva žalobkyne I/ a jej nebohého manžela k časti parcely č. XXX/X, označenej ako diel č. 57 o výmere 42 m<sup>2</sup>. Týmto geometrickým plánom došlo k zmene vlastníctva k časti parcely č. XXX/X bez akéhokoľvek nadobúdacieho titulu (zrejme omylom) k predmetným pozemkom.

1.2. Súd prvej inštancie tiež zdôraznil, že geometrický plán č. XXX-XXX-XXXX-XX bol označený ako geometrický plán na oddelenie stavebných pozemkov. Netýkal sa žiadnej kúpnej či inej zmluvy, dohody. Z jeho označenia tak nevyplýva, že by bol podkladom nejakej listiny, resp. právneho úkonu. Samotný žalovaný nevedel presne uviesť, aký bol účel vyhotoveného geometrického plánu z roku 1983. Pritom podľa § 133 a § 134 Občianskeho zákonníka, účinného od 01. 04. 1983, osobné vlastníctvo k veci možno nadobudnúť kúpou, darom alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu alebo na základe iných skutočností ustanovených zákonom. Ak sa prevádza hnutelná vec na základe zmluvy, nadobúda sa vlastníctvo prevzatím veci, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak. Ak sa nehnuteľná vec prevádza na základe zmluvy, nadobúda sa vlastníctvo účinnosťou zmluvy; na jej účinnosť je potrebná registrácia štátnym notárstvom, ak nejde o prevod do socialistického vlastníctva. Súd prvej inštancie uzatvoril, že samotným geometrickým plánom nemožno nadobúdať vlastníctvo k pozemku.

1.3. Takýto priebeh zápisov v katastri nehnuteľností napokon žalovaný ani nerozporoval a svoje vlastnícke právo odvodzoval od vydržania sporného pozemku, ktorý podľa svojich tvrdení nerušene a dobromyseľne užíval on, resp. jeho právny predchodca od r. 1983. Vo výkone vlastníckych práv nebol nikdy rušený. Z dokazovania však, skonštatoval súd prvej inštancie, nevyplývalo, aká skutočnosť, resp. udalosť mala taký charakter, ktorá mohla dôvodne v žalovanom vyvolať presvedčenie, že je vlastníkom spornej nehnuteľnosti, a kedy táto skutočnosť, resp. udalosť mala nastať. Z výpovede žalobcov, ako aj svedkov O. R. a P. N. mal súd prvej inštancie za preukázané, že o spornú parcelu sa starali žalobcovia, resp. rodina žalobkyne I/. Túto používali na prechod k ďalším svojim pozemkom, kosili ju a odkladali sem kamene zo záhrady a role. Zhodne vypovedali, že majú vedomosť o tom, že žalovaný oslovil žalobkyňu I/ s ponukou na odkúpenie spornej parcely (okrem svedkyne P. N., ktorá o tomto nemala vedomosť). Neter žalovaného, svedkyňa V. S., ktorá bola istý čas podielovou spoluvlastníčkou spornej nehnuteľnosti, uviedla, že o túto sa nikdy nezaujímal, neužívala ju a nevedela potvrdiť, že túto užíval žalovaný. V prospech žalovaného vypovedal len svedok O. A., ktorý uviedol, že pozemok v celej šírke aj dĺžke oráva, orával ho ešte v čase, keď žil jeho dedo. Nikdy mu žalobcovia nepovedali, aby to nerobil, že nejaká časť nepatrí otcovi alebo dedovi. Mal za to, že táto parcela patrí jeho otcovi, žalovanému. S uvedenými tvrdeniami však podľa súdu prvej inštancie nekorešpondujú fotky predložené sporovými stranami. Z fotodokumentácie na č.l. XXX-XXX vyplýva, že v júni 2020 nebola sporná parcela zoraná, resp. obsiata žalovaným, ako vedľajšia parcela vo vlastníctve žalovaného. Naproti tomu z fotiek na č.l. XXX-XXX vyplýva, že v auguste 2021 žalovaný už na spornom pozemku hospodáril. Žalovanému sa

tak podľa súdu prvej inštancie nepodarilo preukázať nerušenú a dobromyseľnú držbu sporného pozemku.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 22. decembra 2022 sp. zn. 17Co/36/2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (výrok I.) a žalobcom 1/ až 3/ priznal spoločne a nerozdielne proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

2.1. Odvolací súd poukázal na to, že žalovaného ťažilo dôkazné bremeno ohľadom svojho tvrdenia, že sporný pozemok vydržal. Dôkazné bremeno ohľadom určitých skutočností leží na tej sporovej strane, ktorá z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé dôsledky; ide tú sporovú stranu, ktorá existenciu týchto skutočností tvrdí, to sa žalovanému však nepodarilo. Síce žalovaný tvrdil držbu sporného pozemku v relevantnom čase (1994 - 2004), nepredložil však na podporu svojich tvrdení dôkazy, ktoré by preukazovali, že fakticky ovládal sporný pozemok. Zároveň žalovaný tvrdil aj užívanie sporného pozemku svojim otcom (t.j. pred rokom 1994), avšak ani k uvedenému konštatovaniu nepredložil preukazujúce dôkazy. Faktické ovládanie pozemku by spočívalo v takom správaní žalovaného, z ktorého by sa podľa všeobecných kritérií dalo vyvodiť, že sporný pozemok fakticky ovláda - teda hospodári na ňom, stará sa o neho, využíva jeho podstatu, právne ním disponuje, a pod.. V konaní pred súdom prvej inštancie z dokazovania naopak vyplynulo, že o sporný pozemok sa starali žalobcovia, resp. rodina žalobkyne 1/. V prospech tohto záveru svedčila aj svedkyňa V. S.. Tá, ako predchádzajúca podielová spoluvlastníčka sporného pozemku, deklarovala, že ho nevyužívala a nevedela potvrdiť, či ho užíval žalovaný. Žalobcovia sa správali ako vlastníci sporného pozemku, pričom i chyba katastra nehnuteľností na podklade geometrického plánu, pre ktorú žalobcovia prišli o sporný pozemok (čo je záver súdu prvej inštancie, v odvolacom konaní žalovaným nenapadnutý), tento záver iba zosilňuje (až v roku 2017 sa žalobkyňa 1/ náhodne dozvedala, že sporný pozemok je zapísaný v katastri nehnuteľností na žalovaného). Záver o faktickom ovládaní sporného pozemku nemohol preto preukazovať iba syn žalovaného, svedok O. A., ktorý uviedol, že sporný pozemok po celej šírke aj dĺžke oráva a orával ho ešte v čase, keď žil jeho starý otec, a domnieval sa, že patrí otcovi, teda žalovanému. Nepotvrdil pritom, že by žalovaný, prípadne jeho starý otec, akokoľvek (s výnimkou občasného poorania, ako to bude ozrejmené ďalej) sporný pozemok fakticky ovládali.

2.2. Rovnako podľa odvolacieho súdu nemohla obstať odvolacia námietka žalovaného, podľa ktorej jeho tvrdenie o užívaní sporného pozemku potvrdil sám žalobca 2/ na pojednávaní dňa 29. 01. 2020, kde uviedol, že „časť spornej parcely sa niekedy pri oraní zaorala žalovaným alebo jeho synom, keďže vedľajší pozemok, parcela č. XXX/X, je asi 15 rokov v užívaní žalovaným, možno aj viacej. Niekedy sa stane, že sa zaorie aj časť pozemku susediaceho k tomu, čo sa orie“. Z takto formulovanej výpovede nemožno dospieť k záveru, že žalovaný sporný pozemok fakticky ovládal. Výpoveď žalobcu 2/, odkazujúca na príležitostné pooranie sporného pozemku, ešte nepreukazuje, že žalovaný sporný pozemok fakticky ovládal, a to nielen príležitostne, a navyše v intenciách tvaru miesta (susediaci pozemok žalovaný vlastní a aj ho obrába). Podľa odvolacieho súdu bolo kľúčové v tomto smere prihliadať aj k možnostiam žalovaného, ktoré sa mu ponúkali na preukázanie svojho tvrdenia, že sporný pozemok počas rokov 1994 - 2004 (prípadne i pred rokom 1994 otcom žalovaného) fakticky ovládal. Žalovaný mal príležitosť obstaráť pre súd dostatočnú sumu dôkazov, ktorými by preukázal, že fakticky ovládal sporný pozemok (výpoveďami svedkov, listinnými dôkazmi). Z bežnej skúsenosti plynie, že parciálne dôkazné zachytenie 10-ročného obdobia nie je nemožné (minimálne zopár dôkazmi) a i z rozhodovacej činnosti považuje odvolací súd túto tézu za platnú.

2.3. Azda jedinou relevantnou skutočnosťou v prospech faktického ovládania sporného pozemku žalovaným by sa mohlo podľa odvolacieho súdu javiť platenie daní zo sporného pozemku žalovaným. Tento fakt však ostal v konaní osihotený, bez existencie iných dôkazov preukazujúcich faktické ovládanie sporného pozemku žalovaným; navyše nebolo zrejmé, že pokiaľ žalovaný bol zapísaný ako vlastník spornej nehnuteľnosti v katastri nehnuteľností, bola mu z tejto nehnuteľnosti obcou vyrubovaná daň z nehnuteľností.

2.4. Zároveň odvolací súd odmietol argumentáciu žalovaného z odvolania, keď na viacerých miestach označoval žalobcov ako nedbalých vlastníkov. Túto argumentáciu žalovaný čerpal primárne z nálezu Ústavného súdu SR zo dňa 16. 03. 2016, sp. zn. I. ÚS 549/2015. Podľa žalovaného Ústavný súd preferuje ochranu dobromyseľného nadobúdateľa pred nedbalým vlastníkom, a na tomto podklade by

mu mala byť poskytnutá právna ochrana. Odkaz na uvedené rozhodnutie Ústavného súdu nebol podľa odvolacieho súdu namieste. Spomenuté rozhodnutie sa viaže na riešenie otázky nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka (a v súčasnosti už navyše prekonané rozhodnutím veľkého senátu Najvyššieho súdu SR zo dňa 27. 04. 2021, sp. zn. IVOBdo 2/2020), a nie na otázku vydržania. Ďalej treba uviesť, že Občiansky zákonník a ani judikatúra pri vydržaní neoperuje s konceptom nedbalého vlastníka. Nedbanlivosť skutočného vlastníka veci môže mať odraz jedine v hodnotení otázky dobromyseľnosti držiteľa, teda skutočný vlastník veci môže svojim konaním spochybniť dobromyseľnosť držby veci držiteľa (viď už skôr citovaný § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka obsahujúci podmienky vydržania). Záverom odvolací súd podotkol, že nebyť omylu katastra nehnuteľností, na základe ktorej prišli žalobcovia o sporný pozemok, nebolo by ani priestoru na žalované tvrdenie o vydržaní sporného pozemku. I tento fakt zohral významnú úlohu v posudzovaní prejednávaneho sporu. Tvar sporného pozemku na mieste samom by mohol spôsobovať ťažkosti ohľadom skutočného preukazovania jeho faktického ovládania žalovaným, no v korelácii s faktom uvedeného omylu katastra nehnuteľností bolo nevyhnutné o to viac preukázať, že skutočne žalovaný (prípadne jeho otec) sporný pozemok fakticky ovládal (po čom by nasledovalo hodnotenie, či bola táto držba oprávnená).

3. Proti tomu rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolateľ žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.1. Nesprávne právne posúdenie v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ videl pri riešení otázky „Či je fyzické užívanie nehnuteľnosti podmienkou jej faktického ovládania na účely posúdenia splnenia podmienok vydržania?“ Odvolací súd s poukazom na odôvodnenie napadnutého rozsudku na túto otázku podľa dovolateľa odpovedal kladne, a to i napriek tomu, že z ním citovanej judikatúry takýto záver nevyplýval. Nesporne pritom išlo o otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie vo veci samej, pretože v konaní bolo preukázané, že dovolateľ vstúpil do takých právnych vzťahov, ktoré sa považujú za nakladanie s vecou. Pokiaľ by odvolací súd nebol trval na preukázaní fyzického ovládania pozemku, musel by s poukazom na zistený skutkový stav konštatovať, že po celú vydržaciú dobu žalovaný pozemok fakticky ovládal. Za účelom správneho vyriešenia predmetnej právnej otázky dovolateľ poukázal aj na ustálenú judikatúru českých súdov (22Cdo/2302/2000, 22Cdo/728/2000, 22Cdo/204/2013) v zmysle ktorej, fyzické užívanie pozemku nie je podmienkou faktického ovládania.

4. Žalobcovia sa nestotožnili s dovolacou argumentáciou žalovaného a žiadali, aby dovolací súd dovolanie v celom rozsahu zamietol ako nedôvodné a priznal im nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť ním podaného dovolania z § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

6.1. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

6.2. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

7. Dovolateľ v podanom dovolaní namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, a to v súvislosti s nesprávnym výkladom obsahu pojmu - faktické ovládanie veci. Odvolací súd zvolil extenzívny výklad a vyžadoval od žalovaného preukázanie fyzického užívania sporného pozemku, pričom podľa názoru dovolateľa odvolací súd nesprávne stotožňuje faktické ovládanie pozemku s jeho fyzickým užívaním. Dovolateľ prezentuje, že fyzické užívanie pozemku nie je podmienkou jeho faktického ovládania. Z vykonaného dokazovania podľa dovolateľa vyplynulo, že nehnuteľnosť fakticky ovládal. V prípade, ak by odvolací súd netrval na preukázaní fyzického ovládania pozemku, musel by vzhľadom na skutkový stav konštatovať, že po celú vydržaciú dobu pozemok fakticky ovládal.

8. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

9. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). V prípade absencie vymedzenia právnej otázky preto nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd.

9.1. Nevyhnutnou podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je, že sa týka právnej otázky, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie. Toto ustanovenie dopadá len na takú právnú otázku, ktorú: a) odvolací súd riešil [neponechal ju nepovšimnutou a pri svojich právnych úvahách nedotknutou, ale ju riadne nastolil, vysvetlil jej podstatu, vyjadril vo vzťahu k nej svoje právne úvahy (prípadne možnosti odlišných prístupov k jej riešeniu) a vysvetlil jej riešenie a tiež dôvody, so zreteľom na ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie], a b) (zároveň) dovolací súd ešte neriešil.

10. Osobitne je potrebné zdôrazniť, že otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť riešená odvolacím súdom a odvolací súd na jej riešení musel založiť svoje rozhodnutie (3Cdo/158/2017). Právna otázka, vyriešenie ktorej nemalo určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia (4Cdo/229/2017). Otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 CSP je iba právna otázka majúca pre rozhodnutie odvolacieho súdu kľúčový význam, teda taká, ktorá by v prípade, že by ju odvolací súd vyriešil inak (než v dovolaní napádanom rozhodnutí), nevyhnutne viedla k rozhodnutiu odvolacieho súdu odlišnému od rozhodnutia napádaného dovolaní.

11. Oba sudy nižšej inštancie založili svoje rozhodnutie na právnom posúdení preukázania vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti žalobcov resp. porúčiteľa za procesnej situácie nepreukázania vydržania sporného pozemku žalovaným. Súd prvej inštancie žalobe vyhovel, na základe žalobcami prednesených skutkových tvrdení a dôkazov prijal záver, že ku dňu smrti neb. S. T. bol sporný pozemok v podielovom spoluvlastníctve žalobkyne 1/ a jej neb. manžela, s veľkosťou podielu každého 1 k celku. Súd prvej inštancie vychádzal z preukázanej genézy vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti, pričom geometrickým plánom vyhotoveným v roku 1983, zapísaným v evidencii nehnuteľností, bola časť parcely č. XXX/X, označená ako diel č. 57 o výmere 42 m<sup>2</sup> pričlenená k parcele č. XXX/X, ktorá bola vytvorená z parcely č. XXX/X zapísanej na LV č. XXX v prospech právneho predchodcu žalovaného. Ďalej súd prvej inštancie vyhodnotil, že uvedeným geometrickým plánom došlo k zmene vlastníctva k časti parcely č. XXX/X bez akéhokoľvek nadobúdacieho titulu (zrejme omylom). Žalovaný nevedel uviesť aký bol účel geometrického plánu z roku 1983. V tejto súvislosti súd prvej inštancie konštatoval,

že samotným geometrickým plánom nemožno nadobudnúť vlastníctvo k pozemku. Na argumentáciu žalovaného o vydržaní sporného pozemku, súd prvej inštancie prezentoval, že z vykonaného dokazovania nevyplýva aká skutočnosť, resp. udalosť mala taký charakter, ktorá mohla v žalovanom vyvolať presvedčenie, že je vlastníkom spornej nehnuteľnosti, a kedy táto skutočnosť resp. udalosť nastala. Po zhodnotení výpovedí svedkov O. R., P. N., V. S., O. A. a predloženej fotodokumentácie uzavrel, že sa žalovanému nepodarilo preukázať nerušenú a dobromyseľnú držbu sporného pozemku. Odvolací súd potvrdil správnosť uvedeného záveru súdu prvej inštancie a doplnil, že držba predpokladá faktické ovládanie predmetu držby. Pokiaľ žalovaný tvrdil držbu sporného pozemku v relevantnom čase, nepredložil na podporu svojich tvrdení dôkazy preukazujúce, že fakticky ovládal pozemok, ani k tvrdenému užívaniu pozemku svojim otcom, pričom odvolací súd vychádzajúc z judikatúry označil za významné také správanie žalovaného, z ktorého by sa podľa všeobecných kritérií dalo vyvodiť, že sporný pozemok ovláda - teda hospodári na ňom, stará sa o neho, využíva jeho podstatu, právne ním disponuje a pod. Z dokazovania však vyplynulo, že o inkriminovaný pozemok sa starali žalobcovia, správali sa ako jeho vlastníci. Ako jedinou relevantnou okolnosťou v prospech faktického ovládania by sa javilo platenie daní žalovaným, avšak bez existencie ďalších dôkazov, išlo o izolovanú okolnosť nepostačujúcu preukázanie faktického ovládania pozemku.

12. Ustanovenie § 134 Občianskeho zákonníka ustanovuje podmienky vydržania, ktoré musia byť splnené po celý čas plynutia vydržacej doby. Medzi predpoklady vydržania možno zaradiť: spôsobilý subjekt, spôsobilý predmet vydržania, dobrá viera (dobromyseľnosť) vydržateľa, oprávnená držba po zákonom stanovenú dobu a plynutie vydržacej doby.

12.1. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že v časti posudzovania otázky vydržania sporného pozemku vydržaním, založil svoje rozhodnutie na závere, že žalovaný na základe vykonaného dokazovania nepreukázal splnenie jednej z kumulatívnych podmienok vydržania, a to dobrú vieru (dobromyseľnosť) vydržateľa. Odvolací súd sa stotožnil s konštatovaním súdu prvej inštancie, že žalovanému sa nepodarilo preukázať držbu sporného pozemku a pre ozrejmenie rozvinul, že pokiaľ žalovaný tvrdil užívanie pozemku, nepredložil preukazujúce dôkazy, pričom z dokazovania vyplynulo, že o sporný pozemok sa starali žalobcovia, teda žalovaný nepreukázal faktické ovládanie sporného pozemku.

12.2. V súvislosti s pojmom faktické ovládanie veci, dovolací súd v stručnosti uvádza, že ide o podobu nakladania s vecou ako s vlastnou ako znaku oprávnenej držby, ktorá je predpokladom vydržania. Tvrdenie držiteľa o tom, že mu vec patrí (§ 126 a § 134 Občianskeho zákonníka) a že s ňou nakladá ako s vlastnou, musí byť podložené konkrétnymi okolnosťami, z ktorých sa dá usúdiť, že toto presvedčenie držiteľa bolo po celú vydržaciú dobu dôvodné (R 8/1991).

12.3. Dovolateľ vytýkal odvolaciemu súdu, že vyžadoval od neho preukázanie fyzického užívania veci. Dovolací súd uvádza, že pokiaľ uvedené odvolací súd vyhodnocoval, tak výlučne v tej súvislosti, že žalovaný tvrdil užívanie sporného pozemku, pričom odvolací súd zároveň konštatoval, že faktické ovládanie pozemku by spočívalo v takom správaní žalovaného, z ktorého by sa podľa všeobecných kritérií dalo vyvodiť, že sporný pozemok fakticky ovláda - teda hospodári na ňom, stará sa o neho, využíva jeho podstatu, právne s ním disponuje a pod. Inak povedané odvolací súd neuzavrel, že užívanie pozemku je podmienkou faktického ovládania veci, ako dovolateľ formuluje v otázke. Právnou otázkou, ktorá by bola relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, nie je preto žalovaným nastolená parciálna, pre samotné rozhodnutie odvolacieho súdu nie rozhodujúca otázka.

12.4. Zároveň z dovolania nevyplýva, že by žalovaný kvalifikovane spochybnil záver súdu prvej inštancie o nesplnení predpokladu vydržania v tom, že žalovanému sa nepodarilo preukázať nerušenú a dobromyseľnú držbu. Dovolaním napádané rozhodnutie (odvolacieho súdu ani súdu prvej inštancie) nespočíva na závere, že „fyzické užívanie nehnuteľnosti je podmienkou jej faktického ovládania veci“. Za tohto stavu potom odpoveď na položenú parciálnu otázku by nemohla viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Pritom cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán.

13. Dovolateľ poukazoval na ustálenú judikatúru českých súdov sp. zn. 22Cdo/2302/2000, 22Cdo/728/2000, 22Cdo/204/2013. Dovolací súd pripomína, že v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu

SR z 24. januára 2018, sp. zn. 6Cdo/29/2017, publikovaného v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 8/2018, pod číslom 71., do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletine Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986. Z uvedeného je zrejmé, že za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu sa nepovažujú rozhodnutia českého najvyššieho súdu, z ktorého dôvodu na dovolateľom uvedené rozhodnutia NS ČR, dovolací súd neprihliadol.

14. Dovolací súd odmietne dovolanie, ak a) bolo podané oneskorene, b) bolo podané neoprávnenou osobou, c) smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d) nemá náležitosti podľa § 428, e) neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f) nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP.

15. Najvyšší súd z uvedených dôvodov dovolanie žalovaného ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. f) CSP, bez možnosti jeho vecného prejednaní.

16. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.